

Júliusban és augusztusban gyorsult az ipari termelés növekedési üteme. Folytatódott az ipari export bővülése, illetve az a több éve tartó tendencia, miszerint a belföldi kereslet dinamikus növekedése nem elsősorban magyar ipar termékeinek teremt piacot, hanem főként az importra gyakorol húzó hatást. Az építőipar teljesítménye az év eleji nagyon gyenge kezdés után szintén fokozatosan javult, és a január-júliusi időszakot tekintve már csak kismértékben maradt el a tavalyi kiugróan magas szinttől.

A fogyasztóiár-emelkedés továbbra is alacsonyabb a múlt évinél. Az ágakat közül az átlagnál nagyobb mértékben csökkentek az élelmiszerek és a ruházati cikkek árai, elsősorban a szezonvégi kiadásoknak köszönhetően.

A szezonális hatások kiszűrésével számított folyó fizetési mérleg hiánya 2003 II. negyedévében jóval nagyobb volt, mint az előző negyedévben, aminek következtében a deficit az előző negyedévi stagnálást követően tovább romlott. A külkereskedelmi forgalom volumene emelkedett, és a növekedés üteme júliusban kissé gyorsult. A külkereskedelmi áruforgalom hétéves negatív egyenlege jelentősen emelkedett. A passzívum növekményének túlnyomó része továbbra is a feldolgozott termékek csoportjában keletkezett, ahol a kivitel jelentősen csökkent, a behozatal pedig emelkedett. Az import növekedését a változatlanul magas fogyasztói kereslet magyarázza.

Az államháztartás egyensúlyromlása annak ellenére folytatódott, hogy a bevételek és a kiadások növekedésének ütemkülönbsége valamelyest mérséklődött. Az államháztartáson belül a központi költségvetés passzívumának növekedése gyorsabb volt, mint az államháztartás egészében. A deficit nagyobb része azonban a társadalombiztosítási alapoknál, azon belül is elsősorban az egészségbiztosítási alapnál keletkezett.

A költségvetési deficit és az államadósság alakulása az Európai Unió országaiban

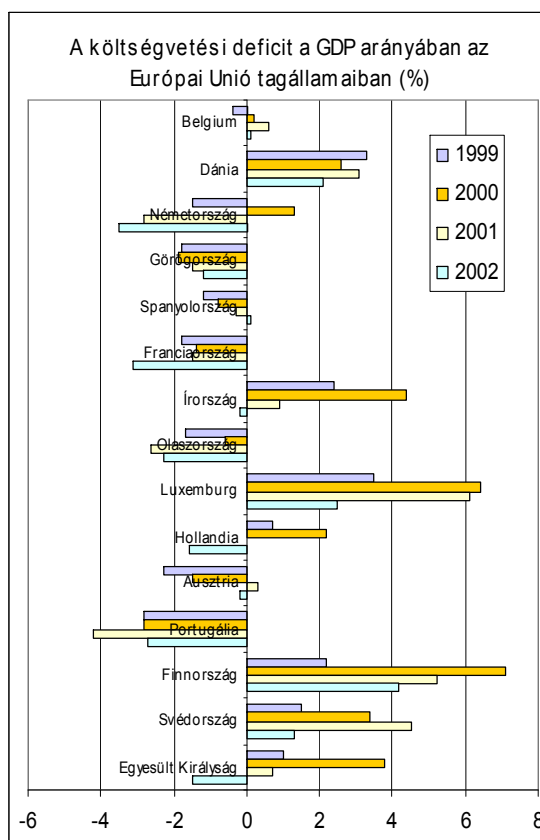
2002-ben a költségvetési deficit mind az euró-zóna, mind az EU15-ök országaiban nőtt 2001-hez képest, míg az államadósság mértéke enyhe csökkenést mutatott mindkét zóna országaiban.

Az euró-zónában a *költségvetési hiány* a GDP 1,6%-áról 2,2%-ra emelkedett 2001-ről 2002-re, míg az EU15-ökben ennek a mutatónak az értéke 0,9%-ról 1,9%-ra nőtt. A legnagyobb hiányt 2002-ben Németországban (3,5%), Franciaországban (3,1%), Portugáliában (2,7%), és Olaszországban (2,3%) mérték, míg Finnországban (4,2%), Luxemburgban (2,5%), Dániában (2,1%) és Svédországban (1,3%) többletet regisztráltak.

A GDP-arányos *államadósság* 9 tagállamban csökkent, Dániában, Németországban, Franciaországban, Luxemburgban és Portugáliában azonban emelkedett. Belgiumban és Spanyolországban kisebb mértékű szufficitet mértek.

2002-ben az euró-zónában az *költségvetési kiadások* a GDP 48,3%-át, a *bevételek* annak 46,1%-át tették ki. Ezek az adatok az EU15-ök országaiban 47,4, illetve 45,4%-ot tettek ki.

Magyarországon a GDP-arányos államadósság 2001-ről 2002-re 53,2%-ról 56,3%-ra nőtt.

Beruházások

A nemzetgazdasági beruházások volumene 2003 második negyedévében 1,7%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az előző negyedévhez képest 0,9%-os bővülés volt megfigyelhető. 2003. II. negyedévében 761 milliárd forintot, az első félévben 1233 milliárd forintot költöttek beruházásokra nemzetgazdasági szinten.

A beruházások teljesítményértékének növekedése elsősorban a lakásépítést is magában foglaló ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatások 8,2%-os és a feldolgozóipar 3,9%-os növekedéséből származik (ez a két ágazat adja a nemzetgazdaság beruházási teljesítményértékének 48,2%-át). 90,3%-os növekedés figyelhető meg a kis súlyú pénzügyi tevékenység ágazatban, és átlagon felüli növekedést mutat a mezőgazdaság, vad- és erdőgazdálkodás, halászat (28,3%) illetve a kereskedelem, javítás ágazat (6,1%) is.

Jelentős csökkenés mutatkozik azonban a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (13,6%), illetve a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás (19%) ágazatokban.

Fizetési mérleg

2003 második negyedévében a folyó fizetési mérleg 1529 millió euró hiánnyal zárt. A végleges hiány közel 65 millió euróval több mint a negyedév három hónapjára közölt adatok alapján lett volna. A mérleg hiányát elsősorban a külfölddel szembeni nettó adósság növekedése finanszírozta.

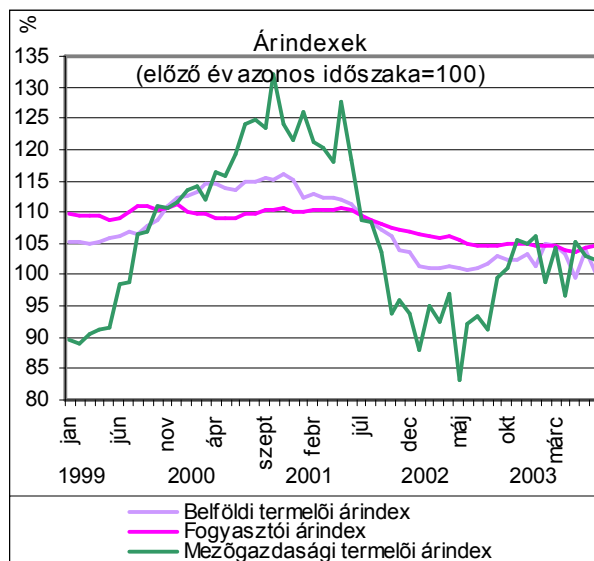
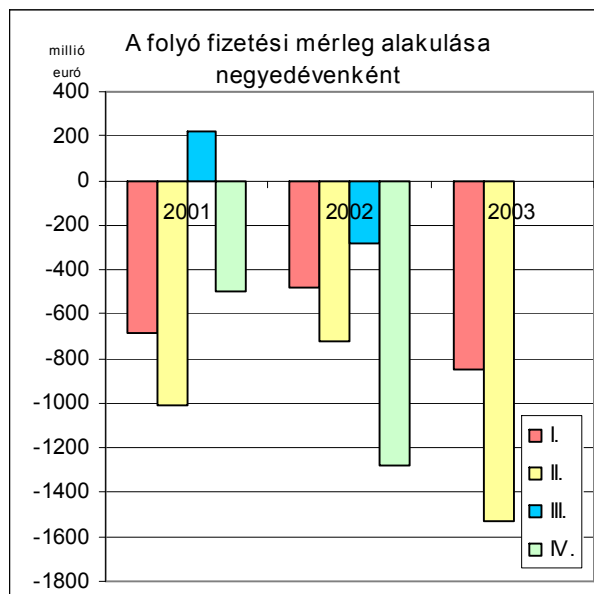
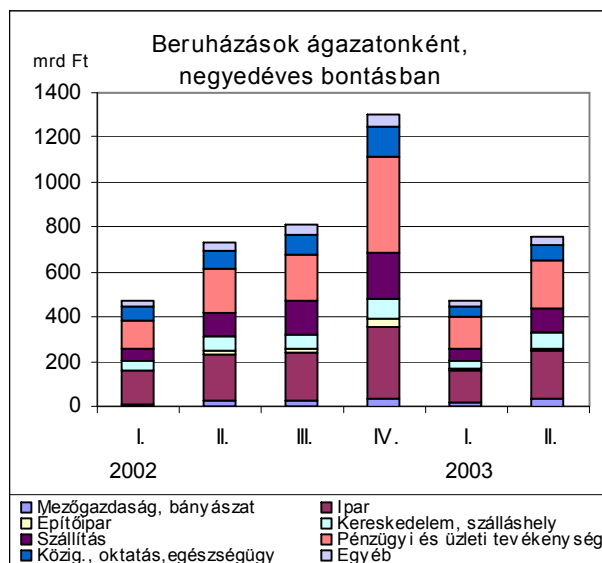
Az előző negyedévvel összehasonlítva nőtt a reálgazdasági tranzakciók hiánya. Ebben az *áruforgalom* deficitjének növekedése volt a meghatározó. A *szolgáltatásokon* belül mind az idegenforgalom, mind pedig az egyéb szolgáltatások esetében javult az egyenleg. Az idegenforgalmi bevételek 2003. II. negyedévében 2001 vége óta először haladták meg az előző negyedévi értéket.

Árak

Júliusban tovább folytatódott az *ipari termelői árak* emelkedése, az árnövekedés üteme azonban jelentősen, 0,7%-ra mérséklődött. 2002 júliusához képest 2,7%-kal nőttek az árak, ezen belül a belföldi értékesítések árszintje 4,4%-kal, a forintban mért exporté 1,2%-kal volt magasabb.

Szintén 2003 júliusában, a *mezőgazdasági termékek termelői árának* színvonala az előző év azonos időszakához képest 2,3%-kal, január-júliusban pedig 2,6%-kal nőtt.

A *fogyasztói árak* augusztusban egy hónap alatt átlagosan 0,3%-kal csökkentek, 2002 augusztusához viszonyítva pedig csupán 4,7%-kal növekedtek. Idén az első nyolc hónapban átlagosan 4,4%-kal voltak magasabbak az árak, mint az előző év azonos időszakában.

Foglalkoztatottság – munkanélküliség

2003. június-augusztusban a foglalkoztatottak száma 3 millió 943 ezer fő volt, ami 1,7%-kal haladta meg az előző év azonos időszakát. Ebben az időszakban a munkavállalási korú népesség mindössze 65%-a volt jelen a munkaerőpiacon.

A munkanélküliek száma június-augusztusban 239 ezer volt, ami 5,7%-os munkanélküliségi rátát jelent, és lényegében megegyezik az egy évvel korábbi adattal.

A 15-24 éves fiatalok aránya az összes munkanélkülين belül 22,3% volt. Az e korcsoportba tartozók munkanélküliségi rátája 13,2% (míg az EU-országokban ez az adat júliusban 15,7% volt).

Keresetek

2003. január-júliusban a bruttó nominális átlagkereset 14,1%-kal, a nettó átlagkereset (a fogyasztói árindex 4,4%-os növekedése mellett) 13,1%-kal haladta meg az egy évvel korábbit.

A havi bruttó átlagkereset 14,1%-os növekedésén belül a versenyszférát 8,7%-os, a költségvetést 24,9%-os keresetemelkedés jellemezte.

A nemzetgazdaságban 2003 első hét hónapjában a teljes munkaidőben alkalmazásban állók átlagosan bruttó 131 000 forintot (ezen belül a fizikai foglalkozásúak 88 300, a szellemiek 183 300 forintot) kerestek. A versenyszférában dolgozók átlagkeresete 122 400 forint (fizikaiak: 86 800, szellemiek: 193 500), a költségvetési szervezeteknél alkalmazásban állóké 150 900 forint (fizikaiak: 97 100, szellemiek: 173 200) volt.

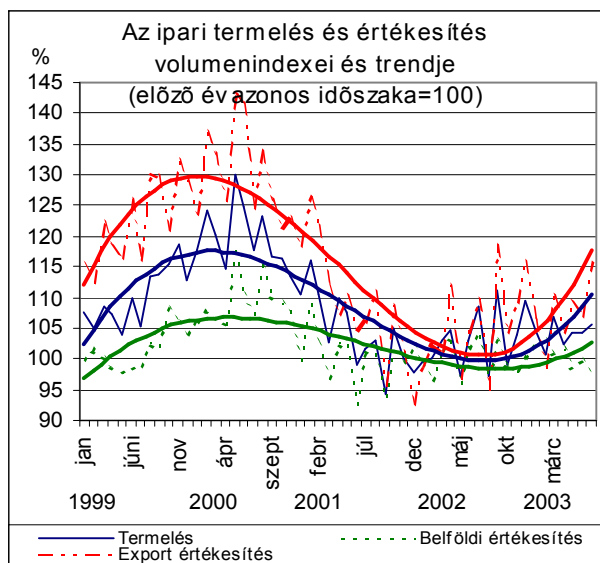
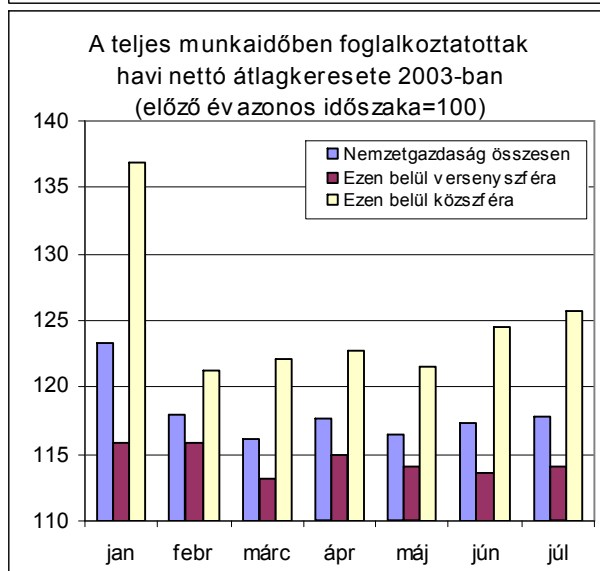
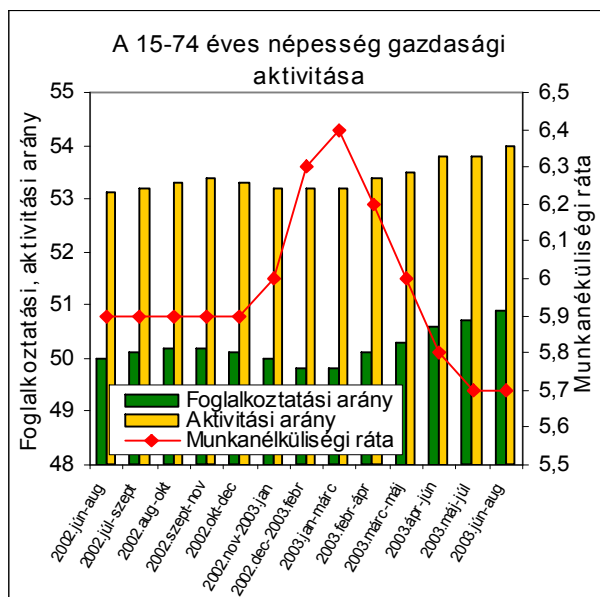
Ipar

Az ipari termelés az előző év azonos időszakához viszonyítva 2003 júliusában 5,6%-kal, az év első hét hónapjában pedig 4,1%-kal bővült, ami kétszer gyorsabb volt a tavalyinál.

Az ipari export növekedése ez évben júliusban nőtt a leggyorsabban (15,4%-kal), a hét hónapban együttvéve pedig 7,4%-kal. Ez egyben azt is jelenti, hogy a termelésnövekedést szinte teljes egészében az export bővülése biztosította, a belföldi eladások esetében folytatódott az immár három éve tartó stagnálás (a hétéves növekedés mindössze 0,4% volt).

Júliusban a exportvolumen legnagyobb mértékű bővülését (22,7%) a feldolgozóipar legnagyobb exportórének számító, a feldolgozóipari kivitel több, mint egyharmadát kitevő villamos gép, műszer gyártása nyújtotta. Jelentősen, 17,2%-kal növelte külpiaei eladásait a feldolgozóipari export mintegy negyedét képviselő járműgyártás is.

Az ipar belföldi eladásai júliusban 2,3%-kal csökkentek 2002 azonos időszakához képest. Ebben a hónapban csak a továbbfelhasználásra szánt termékekből bővült a hazai eladás.

Lakosság pénzügyi megtakarításai

Az idei első félévben a háztartások mintegy 34 milliárd forinttal több hitelt vettek fel, mint amennyi pénzügyi megtakarítást eszközöltek. Ennek magyarázata azonban nem a bruttó megtakarítások csökkenése, hanem a hitelfelvételi egyenleg lassan mérséklődő tendenciájának megtörése. A második negyedévben a hitelfelvételi egyenleg az első negyedévi 191 milliárd forintról 305 milliárd forintra ugrott. E növekmény több, mint 60%-a az ingatlanhitelek következménye volt.

A pénzügyi megtakarítások szerkezetében nem került sor drasztikus változásokra. A második negyedévben újból nagyobb lett a betétek szerepe, míg a befektetési jegyekbe való befektetések értéke jelentősen visszaesett. Folytatódott a nem részvény értékpapírokban, ezen belül főként a kincstárjegyekben fekvő megtakarítások kivonása.

Külkereskedelem

2003 első hét hónapjában az export értéke 5175 milliárd forintot, az importé 5917 milliárd forintot tett ki. A forgalom értéke kivételben nem egész 1%-kal csökkent, behozatalban 5%-kal nőtt a megelőző év azonos időszakához képest. A külkereskedelmi mérleg hiánya 742 milliárd forint, amely 315 milliárd forinttal haladja meg a 2002 első hét havában regisztrált értéket.

Az első hét hónapban a kivitel volumene 3%-kal, a behozatalé 8%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Az árindexek a forgalom mindkét irányában egyaránt 2%-os forintárszint-csökkenést jeleznek. A devizaárszint ugyanakkor változatlan maradt, mivel a forint a főbb devizákhoz viszonyítva szintén 2%-kal értékelődött fel.

Államháztartás

Az államháztartás – helyi önkormányzatok nélküli – hiánya szeptember végéig 809,4 milliárd forintot ért el, amely az éves előirányzat 97,3 %-a. Az államháztartás bevételei szeptember végéig az előirányzat 73 %-ára teljesültek. Az államháztartás jóváhagyott kiadásaiból 75,4 % került elköltszre.

A korábbi évek szezonális ingadozásai alapján a szeptember végére becsülhető hiány mintegy 803 milliárd forint volt, amelytől a tényleges teljesítés 6,4 milliárd forinttal tért el.

Szeptemberben az államháztartáson belül a központi költségvetés egyenlege 107,2 milliárd forintos hiánnyal, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak egyenlege pedig 5,6 milliárd forintos többlettel zárt. Az elkülönített állami pénzalapok egyenlege 0,2 milliárd forintos deficitet mutat. Összességében az államháztartás szeptemberi egyenlege 101,8 milliárd forintos hiánnyal zárt.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2003/Szeptember, Budapest.

